

Manifestasjon 2015

Hva driver forbrukerne?

Forbrukernes forståelser av energibruk og energieffektivitet

Åsne Lund Godbolt, PhD, Forsker

Market, Money and Morals

The Ambiguous Shaping of Energy Consumption in Norwegian Households

- Hva kjennetegner politikernes/ekspertenes energiforståelse?
- Hvordan forstår norske husholdninger energibruk og energieffektivitet?
- Har energikulturen i norske husholdninger endret seg?
- Hvordan stimulere til endring og energieffektivitet?

Datamateriale

Survey

1500 resp.

(2009)

Fokusgrupper

9 grupper

(2009)

Ekspertintervju

15 intervju

(2009)

Dokumentanalyse

NOU
Stortings-
Proposisjoner

(1975 - 2008)

Re-analyse og sammenligning av data

survey & intervju

1991 – 1995

2006 - 2009

Politiske forventninger til forbrukeren

- Skiftende, motsetningsfylte forventninger:
  - Homo economicus: Spare energi for å spare penger
  - Lite kunnskap og lav moral
  - Forbrukeren har krav på rimelig energi
  - Investor i energieffektive teknologier

Forbrukernes forståelser

- Homo economicus wannabes
- Mindre kalkulerende, mer kompleks tilnærming
- Moralske, sosiale og politiske faktorer

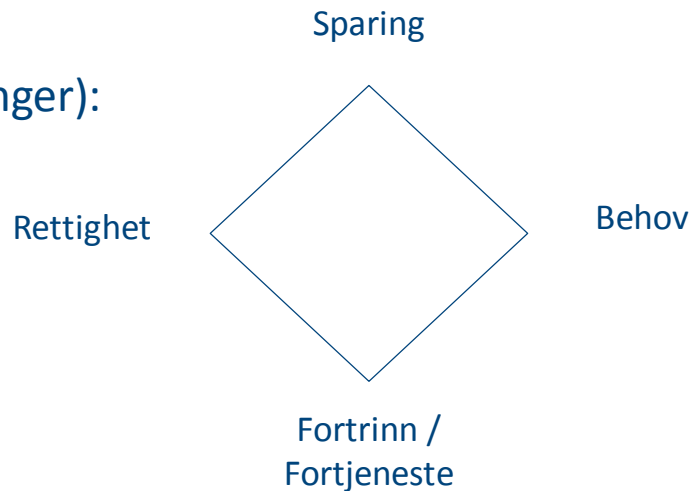

Fra uskyldig til problematisk

- Hvordan påvirker klimaendringene oss? Ser vi et stemningsskifte?
- Energipraksisene har ikke endret seg mye (komfortkultur)
- ... Men, forbrukerne har fått dårlig samvittighet
- Hva ligger i denne klimabekymringen? Hvordan navigerer forbrukerne?

Forbrukernes moralske kompass

- Motstridende moralske vurderinger
- Etos om energibruk (normer, verdier og oppfatninger):
  - 1. sparemoral
  - 2. behovmoral
  - 3. fortrinns/fortjenestemoral
  - 4. rettighetsmoral
- Hvem har ansvaret?

Sparemoral møter fortjenestemoral

"(...) Kunne sikkert dusjet kortere og skrudd av lyset etter meg og alt det der".

" (...) Nei, luksusen min er å stå i dusjen akkurat så lenge som jeg har tenkt".

Sparemoral møter behovmoral

"(...) Ja, men jeg ser for meg at vi er liksom inne på det med å spare energi, ikke at det skal forbrukes. Det er liksom energien som skal spares, og det gir en økonomisk gevinst".

"(...) Målet er jo at alle skal ha muligheten til å bruke den strømmen eller den energien man trenger, men utfordringen er jo at man da må lage den strømmen på miljøvennlige måter".

Sparemoral møter rettighetsmoral

"(...) Den beste måten å spare på, det er å sette ned temperaturen til to eller tre grader mindre enn du tror du trenger. Vi er jo i Norge, vi har jo badstu inne i forhold til hva du har i andre land".

"(...) Men er det ikke sånn at vi - altså vi har det så mye kaldere ute, at vi, vi går inn for å varme oss. De, de går inn for å kjøle av seg".

Hvem har ansvaret?

"(...) Så om jeg kjører bil til og fra jobb eller ikke, det betyr ingen ting for klodens ve og vel. Jeg blir litt fed up av at alt skal trykkes ned på vanlige folk, at det er vi som liksom skal spare og spare og spare".

" (...) Men hvis alle tenker sånn hele tiden, at så lenge alle andre gjør det kan jeg fortsette å gjøre det også... jeg tenker at vi må heller snu litt på det og begynne med seg selv".

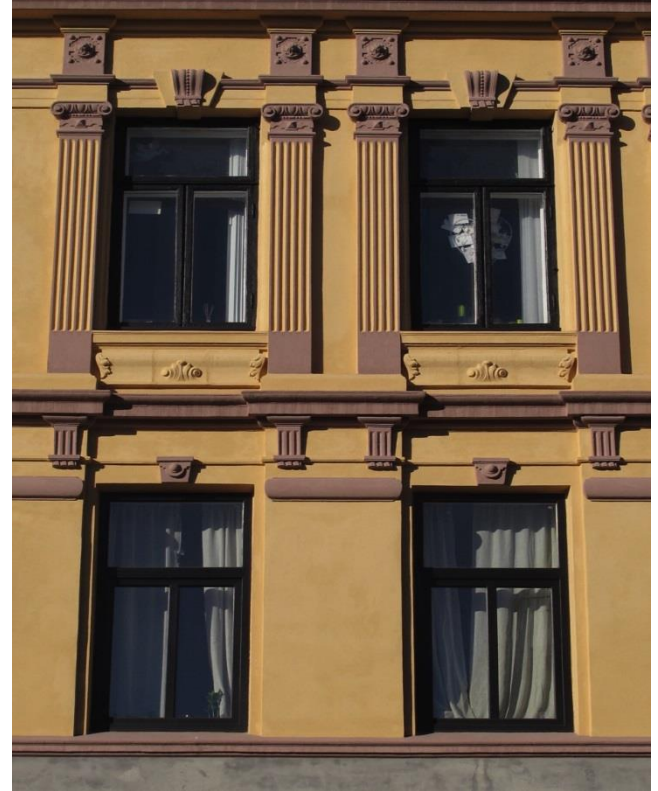
“Jeg vil, jeg vil, men får det ikke til!”

- Folk flest ønsker å få ned energiforbruket
- Usikkerhet omkring handlingsalternativer og politiske signaler
- Miljø- og komfortargumenter er viktigere enn økonomiske signaler
- Energieffektivitet må være rettferdig, meningsfullt, komfortabelt, enkelt og attraktivt

CulClim

Cultural valuable buildings and **climate** change responses in a user perspective

- Folkets klimaforskning (NFR)
- Verneverdig bygård på Grünerløkka: Hvilke tiltak funker for bygg og bruker?
- Brukernes behov som driver for klimatilpasning og energieffektivitet

Takk for oppmerksomheten!

Asne.lund.godbolt@sintef.no